

7/17

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.00.21.610/ 2060
Konu : Adana Milletvekili
Prof.Dr.Nevin Gaye ERBATUR'un
Yazılı Soru Önergesi.

SÜRELİ
.../.../2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) 27.08.2007 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS. 0.10. 00.02-7/17-149/563 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 31.08.2007 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-5-8/3341 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Prof.Dr. Nevin Gaye ERBATUR'un Sayın Başbakanımıza yönelttiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri T.B.M.M. 7/17 Esas No'lu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bakan

EK :
-Cevap Yazısı (4 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği: T.B.M.M. Başkanlığına
Bilgi: Başbakanlığa

ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR.NEVİN GAYE ERBATUR'UN
T.B.M.M. 7/17 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

1-17 Ağustos 1999 depremi sonucunda zarar gören binaların birçoğunun kamu binası olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bilgi ışığında kamu binalarının depreme dayanıklılığı konusunda herhangi bir inceleme,araştırma ve iyileştirme çalışması yapılmış mıdır?

2-17 Ağustos 1999 depremi sonrasında depremle bağlantılı olarak kaç adet dava açılmıştır? Bu davaların ne kadarı kamu görevlileri ve Devlet aleyhinedir? Davaların sonucunda kusurlu bulunan kamu görevlisi var mıdır ? Varsa haklarında ne gibi bir işlem yapılmıştır?

3-İstanbul şehrinin halen fay hattı üzerinde bulunması sebebiyle büyük risk altında olduğu konusunda konunun uzmanlarınca çeşitli kereler açıklamalar yapılmıştır. Bu açıklamalar ışığında gerçekleştirilmiş herhangi bir inceleme, araştırma ve iyileştirme çalışması var mıdır ?

4-Olası bir büyük deprem karşısında 17 Ağustos 1999 tarihinde yaşanan acziyetin yaşanmaması için alınan herhangi bir önlem var mıdır? Bu konu ile ilgili özel bir birim kurulması düşünülmekte midir?

CEVAPLAR :

1- Bakanlığımızın ülkemizdeki deprem gerçeğini tüm yönleriyle kamuoyuna anlatabilmek amacıyla 29 Eylül -1 Ekim 2004 tarihleri arasında gerçekleştirdiği Deprem Şurası sonucunda oluşturulan eylem planı çerçevesinde yapılan envanter çalışmalarıyla ülkemizdeki toplam kamu yapıları (ilk ve orta öğretim okulları, hastane ve sağlık binaları ile resmi bina ve tesisler) stokunun yaklaşık olarak 80.000 adet civarında olduğu anlaşılmıştır. Bakanlığımızca pilot bir uygulama olarak 2002 - 2003 yıllarında, deprem riski yüksek olan Bitlis, Van, Hatay, Muş, Şırnak, Antalya, Uşak, Çanakkale, Denizli ve Hakkari illerinde 800'e yakın kamu binası incelenmiş ve bu çalışmayı takiben Bakanlığımızın 12.06.2003 tarihli ve 416 sayılı Genelgesiyle konu hakkında kamu kuruluşları bilgilendirilerek, gerekli ödeneğin Bakanlığımız bütçesine aktarılması durumunda inceleme çalışmalarının başlatılabileceği bildirilmiştir. Bu kapsamda hali hazırda Maliye Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna tahsisli kamu binalarının incelenmesi ve gerekiyorsa güçlendirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca bazı kamu kuruluşları kurumlarına tahsisli binaların güçlendirme işlerini Bakanlığımız bilgisi dışında kendi bünyelerinde veya taşra teşkilatları kanalıyla yürütmektedir.

2-Bu konuda yapılmış istatistiksel bir çalışma bulunmamakla birlikte davalar sonucunda kusurlu bulunan kamu görevlileri hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri işletilmek suretiyle işlem tesis edilmiştir.

3,4-Bakanlığımızın doğal afetlere ilişkin stratejisi risk yönetimini esas alan politikalar üzerine kurulmuştur. Bu yaklaşımın somut bir adımı olarak da, Bakanlığımızca mevcut durumun değerlendirildiği, gerekli planlama ve strateji esaslarının belirlendiği bir Deprem Şurası ilk defa gerçekleştirilmiş ve neticesinde de bir eylem planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Şura kararlarından olan ulusal sismik ağın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi çerçevesinde "Ulusal Sismik Ağ Sistemi'nin Geliştirilmesi Projesi" başlatılmıştır. Zayıf Hareket İstasyon sayısı 2007 yılı itibariyle, 2003 yılına oranla 4 yılda %250 artmıştır. Kuvvetli Yer Hareketi Kayıt Şebekesindeki sayısal deprem istasyonu sayısı da 98 den 214'e çıkarılarak % 209 artış sağlanmıştır.Ülkemiz ve yakın çevresinin deprem aktivitesi Afet İşleri Genel Müdürlüğümüzce 24 saat süreyle izlenmektedir. Bu kapsamda İstanbul ve yakın çevresinin deprem aktivitesi de yakından takip edilmektedir.

Olası Marmara depremi de göz önünde bulundurularak, "Türkiye'nin Deprem Riski Yüksek Jeo-Stratejik- Ancak Tektonik Rejimleri Farklı- Bölgelerinde Deprem Davranışının Çok Disiplinli Yaklaşımlarla Araştırılması (TÜRDEP) Projesi" Marmara, Ege ve Doğu Anadolu Fay zonlarında, Bakanlığımız Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Daire Başkanlığı (AİGM-DAD) ve TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TUBİTAK-MAM) ile 15 bölge üniversitesi işbirliğinde başlatılmıştır. Bu projede Marmara Bölgesi kapsamında İTÜ, Yıldız Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ile birlikte deprem habercileri dediğimiz gözlemlerden, GPS, radon gazı, kaynak sulan, sismolojik, tilt ve gravite ölçümleri yapılmaktadır. İlk aşamada oluşan depremlerle, deprem habercilerinin ilişkisinin uzun gözlem ve değerlendirmelerle ortaya konması gerekmektedir. Ayrıca depremlerin önceden belirlenmesi araştırmaları kapsamında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile TÜBİTAK-Marmara Araştırma Merkezi arasında 18 Nisan 2001 tarihinde imzalanarak yürürlüğe giren, işbirliği protokolü gereğince Marmara Bölgesi'nde olası deprem etkinliğine bağlı olarak soğuk/sıcak su kaynaklarında fiziksel ve kimyasal parametrelerin değişimi ile sismoloji, GPS ve uydu (sıcaklık) verileri yardımıyla, kabuk deformasyonlarını işaret eden bazı parametrelerin izlenmesi ve bu parametrelerdeki anomalilerin, eğer varsa depremlerle olası ilişkilerinin saptanması projesi uygulanmaktadır. Bu proje vasıtasıyla deprem öncesi kabuk hareketlerinin, yüzeye çıkan suların fiziksel ve/veya kimyasal özelliklerinde ölçülebilir ve güvenilir değişikliklere (anomalilere) neden olduğunun saptanabilmesi durumunda, yetkililerin depreme karşı uyarılması ve gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanması gibi yararlar elde edilecektir.

Bakanlığımız AİGM-DAD ve TÜBİTAK MAM işbirliği ile "Deprem Sonrası Acil Gözlem Araştırmaları (DEPAR)Projesi"2006 yılında başlatılmıştır. Belirli büyüklüğe sahip bir depremden sonra meydana gelen çok sayıdaki artçı depremlerin acilen kurulacak sismolojik gözlem ağı ile izlenmesi ve GPS ağı ile kabuk deformasyonunun izlenmesi sonucunda, deprem aktivitesinin uzay ve zaman boyutundaki dağılımı/davranışı anlaşılarak, depremlerin devam riskinin kestirilmesinde önemli bilgiler elde edilmektedir. Bu gözlemlerin yanı sıra uluslararası ölçekte birçok uydu sisteminin topladığı her tür veriler, yetkililere ve kamuoyuna depremin boyutları konusunda acil önlemlerin alınmasını temin edici çok yararlı bilgiler sağlamaktadır. Büyük bir bölümü deprem kuşağı üzerinde olan Ülkemizde, büyük depremler sırasında ve sonrasında her zaman eksikliğini duyduğumuz veriye dayalı bilgiye ulaşarak, tek elden yetkililere ve kamuoyuna eksiksiz, güvenilir bilgi sunmak, bunun sonucunda deprem zararlarının asgariye indirilmesine yönelik bilginizi en üst düzeye çıkarmak hedefine, proje kapsamında kurulması planlanan teknik sistemin ve ekiplerin çalışmasını sağlayacak idari sistemin büyük etkisi olacaktır.

Yerel Yönetimlere örnek nitelikte olacak Bütünleşik Afet Tehlike ve Risk Tespiti çalışmaları yapılmaktadır. Bunlardan Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu ve Karabük illerinin "Bütünleşik Afet Tehlike Haritaları" tamamlanmış olup, Bartın ve Zonguldak illerinin çalışmaları ise devam edilmektedir.

Bu çalışma kapsamında doğal afetlerin tüm türleri (deprem, heyelan, kaya düşmesi, çığ ve yangın afetleri) için yerel yönetimlerle işbirliği içinde çalışılarak, tüm ilin bütünleşik afet tehlike haritası çıkarılmaktadır. Bu çalışmaların tüm ülkemize yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Ülkemizin mevcut afet potansiyelinin değerlendirilebilmesi amacıyla Türkiye Ulusal Arşiv Sistemi kurulmuş ve veri tabanları oluşturulmaya başlanmıştır.

Sistemin 2008 yılı başında kullanıcılara sunulması planlanmış olup, Türkiye'de bugüne kadar yaşanan her türlü afete ilişkin bilgiler bu sistemle bilgisayar ortamına aktarılmış olacaktır. Bunlar arasında hasar tespit, hak sahipliği ve imar planlarına esas jeolojik ve jeoteknik etüt bilgileri de yer almaktadır.

Bakanlığımızca TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma Projeleri kapsamında, "Ulusal Kuvvetli Yer Hareketi Kayıt Şebekesi Veri Tabanının Uluslar arası Ölçütlere Göre Derlenmesi Projesi " ile "Deprem Sonrası Acil Gözlem Araştırması Projesi" başlatılmış olup, başlatılan bu projeler, katılım, kapsam, çalışma sahası bakımından cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerindendir.

Diğer Çalışmalarımız :

1- Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 2005 yılı birinci toplantısında alınan 2005/11 No'lu Kararla, TÜBİTAK, Kandilli Rasathanesi ve üniversitelerle işbirliği içinde deprem ile ilgili kamusal araştırma çalışmalarının koordinasyonu görevi Bakanlığımıza verilmiştir. Bu kapsamda Ulusal Deprem Araştırmaları Programı hazırlanarak, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu toplantısına sunulmuş ve kabul edilmiştir.

2- Risk yönetimine ağırlık veren Bakanlığımız bu amaçla afeti yaşamadan afet'e hazırlıklı olmamız yönündeki projelerini başlatmıştır. Bunlardan birisi de "Deprem Tehlikesi Yüksek Kırsal Alanlardaki Konutların Rehabilitasyonu Projesi" dir. Bu projede incelenecek konutların büyük çoğunluğu hiçbir mühendislik hizmeti almayan hatta ustalık hizmeti de görmeyen konutlardır. Bu kapsamda 2255 köy ve 863 mezradaki yaklaşık 240 bin yapı değerlendirilmiş olup, bu yıl içerisinde pilot uygulamalarla projeye başlanması hedeflenmiştir.

3- Bakanlığımız Afet İşleri Genel Müdürlüğünce Avrupa Uzay Ajansına bağlı "CHARTER" merkezine yapılan üyelik başvurusu kabul edilmiştir. Bu kapsamda bir afet anında afet bölgesine ait uydu görüntüleri bedelsiz olarak alınmakta ve bu görüntüler üzerinde çalışmalar yapılarak afet olayının boyutları, afete müdahil olacak ekiplerin yönlendirilmesi ve genel hasar tespit sınıflamaları yapılabilmektedir.

4- Toplumun deprem konusunda bilinçlendirebilmek amacıyla başlatılan "Önce Eğitim Projesi" kapsamında pilot proje olarak Ankara iline yakın ve son yıllarda meydana gelen küçük depremler nedeniyle kamuoyunun duyarlı hale geldiği Çubuk ilçesinde bir çalışma başlatılmıştır. Bu çalışma da ilçedeki 6-65 yaşları arasında bulunan yaklaşık 40.000 kişinin karar alma süreçlerine katılabildiği, üretken-dinamik bir yapıda eğitimi söz konusu olacaktır. Buradaki vatandaşlarımız tüm afetler konusunda bilgilendirilirken yönetim kademesi de afet yönetimi konusunda kapsamlı bilgiye kavuşturulacak ve bu yolla ilçe afet planı yenilenerek sürekli güncelleştirilebilecektir.

Proje kapsamında öğrenciler, yetişkinler, yöneticiler (seçilmişler ve atanmış yöneticiler) teknik elemanlar ve ustalar olmak üzere 4 grup için ayrı ayrı programlar dahilinde eğitime ve 6 aylık sürede gerçekleştirilecektir.

5- Afetlerin sınır tanımayan etkileri göz önünde tutularak, afet zararlarının azaltılması için bölge ülkeleri ile işbirliği de sağlanmıştır. Bu kapsamda "Orta Asya Cumhuriyetleri Afet Bilgi ve Afet Araştırma Eğitim Merkezlerinin Kurulması Projesi" başlatılmıştır. Halen Kırgızistan, Ukrayna, Tacikistan, ve Kazakistan'ın ilgili kurumları ile ortak çalışmalar yürütülmektedir. 2007 yılında ülkemizin bu anlamda bölge merkezi olması kararlaştırılmıştır.

6- Bakanlığımız tarafından hazırlanan Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik 6 Mart 2007 tarih ve 26454 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemizdeki depremlerde bugüne kadar meydana gelen yapısal hasarlara bakıldığında çok sayıda yapının güçlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Afet zararlarının azaltılması kapsamında depremlerde can ve mal kaybını en aza indirmek için yeni yapılacak yapıların depreme dayanıklı yapılmasının yanı sıra mevcut binaların deprem performansının değerlendirilmesi de çok büyük önem arz etmektedir. Bundan önceki yönetmelikte sadece yeni bina tasarımına ilişkin kuralların bulunması, güçlendirme ile ilgili ayrıntılı koşulların ise yer almaması nedeni ile söz konusu Yönetmeliğe mevcut binaların deprem güvenliğinin belirlenmesi ve güçlendirmesini içeren bir bölüm eklenmiştir. Yönetmeliğin mühendislerce doğru bir biçimde kullanılması da çok önemli olduğu için Bakanlığımızca, bahse konu Yönetmeliği örnek projelerle anlatan bir eğitim kitabı hazırlanmış, ayrıca 81 İl Müdürlüğümüze ilaveten 150 mühendise kapsamlı bir eğitim verilmiştir.

7- Doğal afetlere duyarlı, imar planına esas jeolojik ve jeoteknik raporların incelenmesi ve onaylanması işlemlerinde yetki merkezden valiliklere devredilerek, uygulamaya büyük hız kazandırılmıştır.

Ülkemizde, 1999 yılında meydana gelen depremlerden sonra afet yönetiminde görülen koordinasyon eksikliğinin giderilmesi amacıyla Başbakanlık Ana Hizmet Birimi olarak 600 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

1999 yılında, 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 2 inci maddesine eklenen

"Ülke güvenliğini etkileyecek ölçekteki deprem, heyelan, kaya düşmesi, yangın, kaza, meteorolojik afet, nükleer ve kimyasal madde kazaları ve göç hareketleri ile ilgili acil durum yönetiminin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri almak ve acil durum yönetimini gerektiren olayların vukuundan önce alınacak önlemler, olay sırasında yapılacak arama-kurtarma ve yardım faaliyetleri ile olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak"

ilave hüküm ile afet yönetiminin çerçevesi belirlenmiş ve afet yönetiminde koordinasyon görevi Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 11/A Maddesi ile ana hizmet birimi olarak kurulan ve afetler konusunda üst koordinasyon görevi verilen Başbakanlık Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğünün görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmektedir.

a)Acil durum yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarında acil durum yönetim merkezlerinin kurulmasını sağlamak, çalışma esaslarını belirlemek ve bu merkezler arasında koordinasyonu sağlamak,

b)Acil durum yönetimi gerektirecek olayların önlenmesi ve zararların azaltılması için kurum ve kuruluşlarca gerekli önlemlerin alınmasını, kısa ve uzun vadeli planların hazırlanmasını ve bilgi bankalarının kurulmasını izlemek ve değerlendirmek,

c)Acil durum yönetimine geçilen hallerde kamu ve özel sektöre ait her türlü kara, deniz, ve hava taşıtları ile kurtarma ve yardım araç ve gereçlerinden yararlanılmasında koordinasyon hizmetlerini yürütmek,

d)Acil durumlarda yardım sağlayan gönüllü kuruluş ve kişiler için teşvik edici düzenlemeler yapmak, yardım malzemelerinin teslim alınmasını, korunmasını ve ihtiyaç noktalarına sevk edilmesinde koordinasyonu sağlamak,

e)Başbakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak,

Ayrıca, 30.09.1996 tarihli ve 96/8716 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlükte bulunan Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği (BKYM) gereğince, Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Sekreteryaasının oluşturulması ve yürütülmesi görevleri de bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Bölgesel İşbirliği Çalışmaları, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ile ikili ilişkiler kapsamında uluslararası kuruluşlar ile işbirliği aktif bir şekilde yürütülmektedir.

Dünya Bankası ile birlikte yürütülen Marmara Depremi Acil Yeniden Yapılandırma Projesi kapsamında;

Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü inşaatı, çevre tanzimi, peyzaj ve altyapı işleri tamamlanarak geçici kabulü yapılmıştır.

Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğünce, Acil Durum Müdahale İletişim, Acil Durum Yönetimi Bilgi Sistemleri Analiz ve Tasarımı, Ulusal Acil Durum Yönetimi Bilgi Sistemi Uygulama Yazılımı ve İstanbul Valiliği için Coğrafi Bilgi Sistemleri Yazılımı ile İstanbul İlinin deprem hasar haritası, risk bölgeleri, bina, alan, sınır, numarataj, ulaşım bilgileri ve enerji nakil hatları ile Afet Veri Tabanı Tasarımına ilişkin iş ve işlemler tamamlanmış olup, ayrıca, İstanbul'da AFET FM radyosu kurulumu gerçekleştirilmiştir.